GRIGORE BĂJENARU

BANUL MĂRĂCINE

28

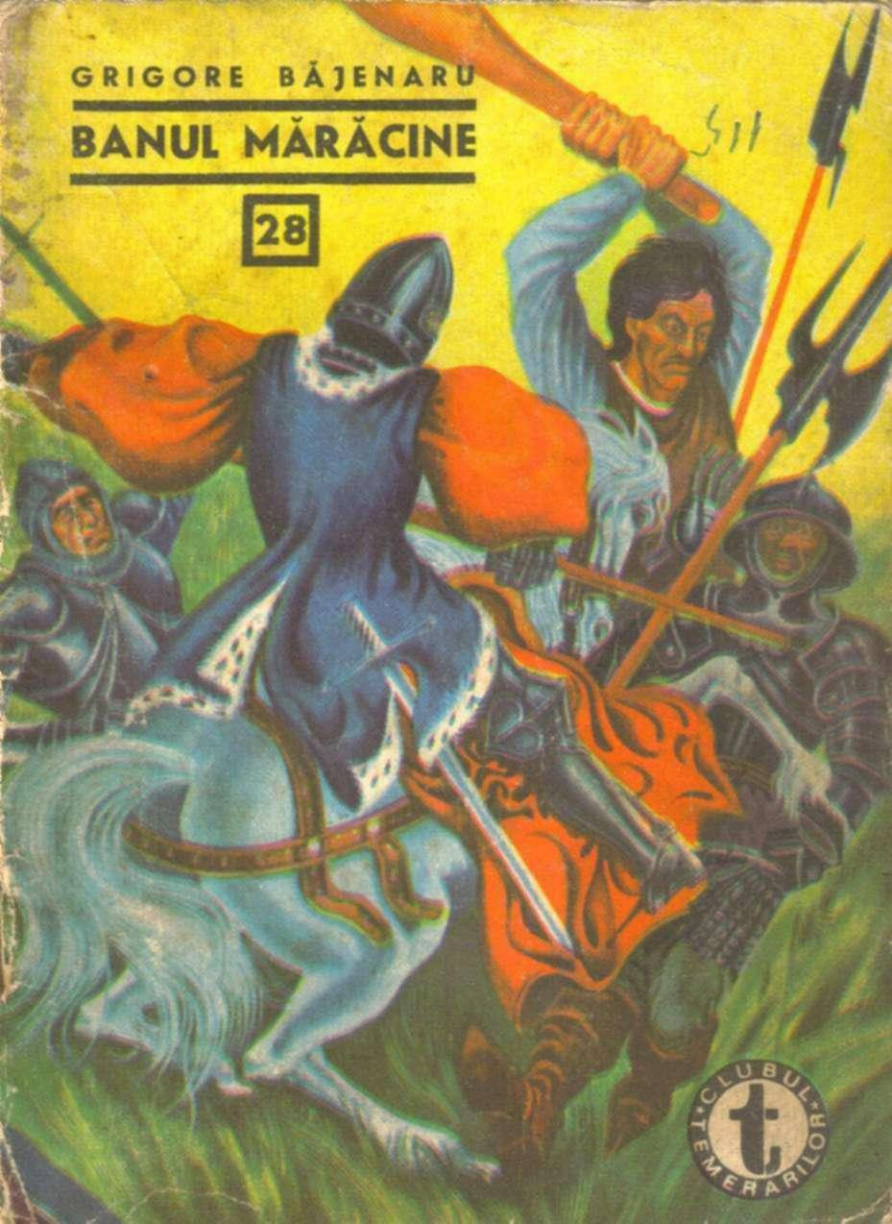

CLUBUL TEMERARILOR

GRIGORE BÂJENARU

BANUL MĂRĂCINE

BANUL MĂRĂCINE

BANUL MĂRĂCINE

BANUL MĂRĂCINE

BANUL MĂRĂCINE

BANUL MĂRĂCINE

BANUL MARACINE

II

EDITURA TINERETULUI

Coperta de ALBIN STANESCU

De data aceasta, bătrinul vodă Basarab, pentru întîia oară în domnia sa, nu mai plecâ la război. Anii mulţi şi grei ce trecuseră peste capul său albit, precum şi metehnele ce-i rămăseseră in urma rănilor primite in luptele de demult îl împiedicau.

— Dar merg feciorii mei, avîndu-l în frunte pe Nicolae-Alexandru vodă şi pe banul Vlad Mărăcine ! grăi Basarab rîzînd.

— Toţi la un loc nu facem cit Basarab vodă singur, cînd era în zaua mâriei-sale! îi luă vorba din gură banul Mărăcine.

— Nici pomul bătrîn nu mai dă spre afîrşitul vieţii sale roade ca in tinereţe. Vorba din bătrîni : „Viaţa omului, ca şi a pomului". Eu ce-am avut să vă spun, feţii mei, v-am spus. Tătarii sînt viteji şi vicleni, să ştiţi. Şi cum v-o mai lumina Dumnezeu.

Toamna acelui an părea o vară prelungită în neştire. Vremea caldă şi prietenoasă nu cerea încă straie grele şi oştenii se mişcau în toată voia. Copacii îşi păstraseră bogăţia de frunze, numai ca verdele pălise sau ruginise, iar vîntul parcă aştepta o poruncă ce întîrzia să sosească, spre a porni să-şi abată groaava-J tărie printre crengi şi să alunge foile veştede,

care întocmai unor pasari desprinse din basme nu știau să zboare decît de sus în jos spre pămînt. In drumul lor, ostile romanești nu întâmpinară nici picior de tătar. De-abia în Dobrogea, spre miază-noapte, aproape de începutul gurilor Dunării aflară știri despre acești cotropitori puși pe omoruri și prădăciuni. Călărașii înaintau ușor în pas domol ca de recunoaștere.

— Avurăm parte de vreme bună pînă acum, începu banul Vlad Mărăcine vorba.

La care măria-sa Nicolae-Alexandru răspunse :

— D-ar mai ține așa încă pe cît a fost de cînd am pornit la drum, ar fi bine. Dar cred că de-acum încolo începe greul.

— Tătarii și-au lăsat semnele trecerii. Sate pîrjolite, puțuri spurcate cu mortăciuni și otravă... și pustiul în urma lor, grăi mai departe banul.

Iar voievodul ii răspunse, înăbușmdu-și un oftat :

- O neliniște, ce m-a cuprins și parcă-mi apasă sufletul, vrea să-mi dea de veste că nu peste multă vreme ne vom ciocni ou ei. Deci să fim cu mare luare-aminte la cel mai mic semn, la cel mai neînsemnat zgomot.

Și, ridicând dreapta, opri convoiul și spuse !

— Voi, cei zece călărași din dreapta, faceți calea-ntoarsă, dați ocol satelor și pădurilor din împrejurimi și veniți să ne spuneți ce-ati găsit, iar noi vom merge

în același pas domol, așa că ne puteți ușor ajunge din urmă.

Dar iată că hăt, departe, în fundul șoselei pe care mergeau, se ivi ceva ca un nor negru ce înainta fără prea mare grabă. Oștenii români se opriră din nou și Nicolae-Alexandru vodă grăi cu nedumerire :

— Ce-ar putea să fie acel nor care se mișcă într-acoace, bane ? Tătarii cumva ? !

— N-aș crede, măria-ta, răspunse Mărăcine, după ce scrută zarea cu privirea sa ageră. Prea vin încet. Și-apoi ce se vede, nu pare a fi pe cai. Tătarii nu vin decît călare și nu descăleca decît la mare impas!

— Așa-i ! Atunci ?

— Eu zic să fim gata de luptă totuși și să pornim în goană către norul care se vede. Că pînă ajungem în apropiere s-o desluși ce este și-atunci om vedea ce-avem de făcut.

Și, după sfatul banului Mărăcine, porniră în trap cu săbiile scoase. Dar, apropiindu-se, care nu fu mirarea lor să vadă că norul se destramă in pilcuri de români în cămașă și in izmene cu coase, securi, seceri și toporiști, cu părul vflvoi și aprinși la față de o aprigă mînie.

— Incotro, oameni buni ? întrebă voievodul

— După tătari, boierule ! răspunse acela ce părea căpetenia lor.

— Ca și noi! Acu' e vorba : unde sînt tătarii ? La răsărit, încotro mergem noi, sau la apus, unde ați pornit voi ?

— S-au revărsat puhoi peste tot, boierule, da' stau ascunși și ies la jaf cînd le vine bine, mai mult noaptea. Da' noi am aflat că sînt în mare mulțime taman în locurile dinspre care veniți domniile-voastre.

— De-i așa, să ne așteptăm oamenii trimiși în iscoadă. Descălecați, copiii mei, dar fiți gata cu pala în mină!

Abia spre seară se întoarseră cei zece călăreți, avînd unul mai mult cu ei.

— Ce-i cu omul acesta, după straie român, dar după înfățișare tătar ? întrebă Nicolae-Alexandru vodă cu uimire.

— Măria-ta, au fost trei, dar cu ăilalți doi, neînțelegîndu-ne, i-am trimis pe ceea lume și l-am păstrat pe acesta, care-i mai de Doamne-ajută ceva! Tustrei erau îmbrăcați cu straie românești, crezînd ca au să ne înșele. Dar chipul lor i-a trădat.

— Ce-ați aflat de la ei ?

— Numai de la ăsta, măria-ta! l-am făgăduit viața și ne-a spus tot după ce i-am tăiat pe ăilalți în fața sa. L-am luat cu noi, că de nu s-or adeveri cele spuse de el, îl trimitem pe loc să le țină de urît celor doi!

— Și ce-a spus?

— Că tătarii se află strinşi toţi în tabără dincoace de gurile Dunării, lngă Tulcea. Sînt puşi pe jaf şi ce strîng trimit peste hotare. Acu' va să se lase în ţinuturile de lingă Dunărea Veche, după cum spune prinsul nostru, ca să prade ce-a mai rămas de prădat.

— Şi-acum unde se află vrăjmaşii ?

— Ne duce el într-acolo, măria-ta l

— Să pornim dară, că destul ne-am odihnit l

Oastea română se adăposti în spatele unor movile de piatră, acoperite de tufe şi arbori pitici. In faţă se întindea cîmpia pînă în depărtări, arsă de soarele toamnei încă în putere. Dar pe ea, afară de doi-trei salcimi răzleţi, nimic. Deodată liniştea ce stăpînea ţinutul, care părea pustiu, se sparse de tropotul îndepărtat al unor cai iuţi, de credeai că cineva bate darabana pe pămînt cu o mie de degete odată. Şi banul Mărăcine, cuprins de un fior ce făcuse să-i zvîcneaseă mai repede inima-i vitează, dornică de lupte, strigă :

— Vin tătarii!!!

— Vină sănătoşi! îi răspunse vodă Nioolae-Alexaodru îmbucurat, că ştiu că n-or să mai plece la fel. Apoi întorcindu-se către ostaşi le strigă : Fiţi gata, copii! Scutul şi spada; numai ochi; caii cu pintenii-n burtă şi nu uitaţi ce v-am spus! De asta atârnă izbînda noastră. Doamne ajută !

Şi abia isprăvi vodă, că oştenii români văzură in zare un nouraş ce venea de astă dată vijelios spre

movile, marindu-se uimitor, pe măsură ce înainta lar la cîteva sute de pași îi văzură pe tătari gonind pe caii lor mărunți și iuți și-i auziră răcnind îndemnuri de luptă.

— Bane, abia mai avu timp să strige Nicolae-Alexandru, domnia-ta iei aripa stingă, iar eu pe cea dreaptă ! Fiți gata, copii, caii încordați ! Iată-i, haidaaați!...

Și cînd tătarii se găsiră la numai treizeci de pași. de i-ar fi prăbușit în ciocnire pe cei aflați în calea lor, brusc oastea română se despică în două și ceata tătarilor se lovi cumplit, spărgindu-se de movilele stîncoase într-un vaier înfiorător. Caii căzură unii peste alții, frîngîndu-și picioarele subțiri și prinzindu-i pe călăreți sub ei. Și-atunci românii, cu strigăte de biruință, se năpustiră asupra lor, trecîndu-i prin ascuțișul săbiilor ce nu aveau odihnă.

— Pe ei, copii ! se auziră românii. Unul să nu scape ! Să nu mai cuteze a călca pămintul românesc !

Dar și tătarii erau sprinteni și plini de îndrăzneală. Cei scăpați, neatinși din învălmășeala cailor, săriră cu agerime, se strînseră cu o nemaipomenită iuțeală unul lingă altul, cu iataganul în mînă, și didu-se toți ca unul deodată la cîțiva pași înapoi, cu urlete îngrozitoare de mînie, săriră pe români. Și-atnci se văzu în această ciocnire cu tătarii ceva ce nici românii și nici dușmanii acestora nu mai văzuseră.

Ca din senin, parcă țîșnind din pămint, se ivi o arătare mătăhăloasă, un uriaș cu părul vîlvoi și cu ochii holbați de furie, purtînd cu amîndouă mîinile pe deasupra capului o măciucă pe măsura lui, pe care, învîrtind-o cu o iuțeală uimitoare, intră în mijlocul tătarilor ca într-o apă, spărgîndu-le ceata și culcindu-i la pămînt în cîteva clipite ca secerați.

— Uraaa, Măciucă, trage-i, Măciucă !

Dușmanii rămași în picioare o rupseră la fugă, îngroziți ca de o minune. Dar cu Măciucă nu era de glumit. Pe cit de mare la trup, pe atît de sprinten era la fugă. Din cîțiva pași îi ajunse și-i doborî și pe cei rămași, care nu se mai ridicară de la pămînt în vecii vecilor. Cîțiva tătari scăpară pe caii lor repezi și o rupseră la fugă înapoi cu spaima în oase pentru toată viața, avînd ce să-i povestească hanului după aceasta nemaipomenită luptă cu românii.

Dar iată că zilele s-au înșiruit mai multe decît se așteptau războinicii. Luptele mărunte de harță ce au urmat și alungarea peste hotar a cotropitorilor le-a răpit multă vreme. Și cînd au cătat încrustările pe răboj, au băgat de seamă că se află în preajma Crăciunului. Dacă nu dădeau zor cu întoarcerea, sfînta sărbătoare i-ar fi putut prinde pe drum. Iar cînd ostile intrară în cetatea de scaun, le întîmpinară colindătorii care umpleau ulițele cu larma lor veselă. Zăpada se așternuse din gros. Tot mai ningea încă,

bogat, cu fulgi mari cit floarea de cais; și se stîrnise taman acum un pui de viscol ce-o spulbera în fata cailor, care începură să strănute zgomotos. Banul Mărăcine mergea pe calul său negru ca smoala, țintat cu stea albă în frunte, cu botul și urechile albe și cu dreptul din față pintenog. Era mai nerăbdător ca niciodată să ajungă la vodă, ca apoi să se repeadă la biserica Sin Nicoară. Se afla în stînga lui Nicolae-Alexandru vodă, care călărea un roib cu părul luciu, de-ai fi zis că-i dat cu cine știe ce unsori rare. Avea mâria-sa chef de vorbă și nu-și putea lămuri de ce banul este atât de tăcut în această seară, cînd toată suflarea trebuia să fie veselă și pusă pe petrecere, mai cu seamă că luptele se sfîrșiseră cu bine.

— Bane, mi-a plăcut mai mult ca niciodată Măciucă al domraei-tale.

— Și mie, măria-ta, încuviință banul. A voit să ne arate ce poate și ce nu ne-a putut arăta la Posada!

— Și de n-aș ști că-l socotești ca pe un frate bun, mai că ți l-aș cere pentru curtea mea!

Aci Mărăcine tresări din toropeală :

— Măria-ta, zise el, ar fi ca și cînd mi-ai lua mina dreaptă.

Vodă Nicolae-Alexandru rise subțire :

— Asta-i, bane, ca și cînd mi-ai spune că Râduțu, fratele de lapte al domniei-tale, ți-e stînga!

— Mai așa, mărite stăpîne ! rise de astă dată șl banul

— Of, bine că am ajuns acasă! Iată, straja ne aș--teaptă cu porțile deschise.

Nicolae-Alexandru vodă, înălțîndu-se drept în scări, strigă cu voce tunătoare :

— Bine v-am găsit, flăcăi!

— Să trăiești, măria-ta! țîșni din zeci de glasuri urarea oștenilor.

Dar, ca la o poruncă neauzită, oastea nou sosită își îndreptă privirile spre palatul domnesc. Vodă Basarab bătrânul ii privea din pridvor cu bunătate părintească și-i aștepta cu nerăbdarea lui din totdeauna. Și-atunci toți, ca la aceeași poruncă, izbucniră într-o urare caldă, ce le venea din adîncul sufletului pentru bărbatul care le ridicase țara la cinstea de care se bucura acum :

— Să trăiești întru mulți ani, măria-ta l

Sosit în mare grabă la biserica Sîn Nicoară, banul Mărăcine nu mai trebui să-și piardă vremea bătînd în poartă și așteptînd să i se deschidă. Porțile erau date de perete și biserica deschisă pentru slujba de seară. Din tindă, Vlad aruncă o privire în sfîntul lăcaș, crezînd că o va vedea pe aceea pe care sufletul său o dorea cu atîta putere în acele clipe, dar biserica era goală.

„Așadar, toți se află încă în casa părintelui Antonius", cugetă banul și, din cîțiva pași, fu la ușă,

ciocăni și o deschise fără să mai aștepte a fi poftit de nimeni.

In încăpere însă nu se aflau decît abatele și părintele Anbrozius Chelarul.

— Plecăciune, cuvioși părinți! îngînă banul. Și bine v-am găsit.

— Bine-ai venit, bane, îi răspunse Antonius după vreme îndelungată foarte .

— Războiul știi cînd începe, părinte, dar cînd sfîrșeste niciodată. Dar unde-s oaspeții sfinției-ta!e ?

Antonius dădu din cap cu amărăciune, oftă și spuse in șoaptă, de parcă ar fi rostit o mare taină :

— Cred că au sosit de mult în Francia!

Banul râmase ca trăsnit. De-abia putu să rostească cu glasul răgușit și sugrumat de supărare :

— Cum așa ? Cînd au plecat ? Și de ce au plecat ?

— O, fata n-are nici o vină ! Dacă ar fi fost după ea, te-ar fi așteptat pînă-n veac! Dar, după ce au trecut trei săptămîni de la plecarea domniei-tale, fratele ei a dat semne de nerăbdare si a spus întocmai ce spuseși odinioară domnia-ta, bane : „La război știi cînd pornești, dar cînd te întorci niciodată. Luptele acestea cu tătarii pot dura și un an. Ai noștri ne așteaptă îngrijorați, iar noi zăcem pe aici, fără de nici un rost !" Așa a vorbit Charles de Valois, iar

ceilalţi i-au ţinut hanguL Fata s-a împotrivit din răsputeri sărmana: ea ar fi voit să rămînă singură aici şi să te aştepte. Dar ei au luat-o cu de-a sila.

— Ah, părinte, părinte, se căina banul rănit în suflet, cu de-a sila trebuia s-o ţii sfinţia-ta şi să mi-o păstrezi, aşa precum te-am rugat din inimă cînd ţi-am încredinţat-o.

— Eşti nedrept cu ea, o judeci cu mare greşeală, bane, să ştii ! Fata nu putea face nimic.

— De ce ?

— Pentru că cei patru însoţitori ai ei, dîndu-şi scama că Maria are ginduri de fugă, au legat-o şi au ţinut-o închisă în casă pînă în ziua plecării !

— Ah, de l-aş avea în mînă pe acest Charles de Valois, l-aş strivi ca pe un şarpe veninos ce este l

— Linişteşte-te, bane ! Bea, te rog, această licoare gălbuie. Aşa, şi gîndeşte-te că în viaţă ne aşteaptă multe împrejurări bune sau rele, la care nici n-am visat vreodată ; iar ele sosesc atunci cînd ne aşteptăm mai puţin ! Dar acestea vin pe rînd : cînd rele, cînd bune ! Eu sînt încredinţat că nu se poate, după această grea încercare prin care a trecut şi trece încă sufletul domniei-tale, să nu se ivească şi împrejurarea cea bună care să-ţi îmbucureze inima, făcindu-te să uiţi toată amara supărare de astăzi.

CAPITOLUL III

în care lucrurile par a se îmbunătăți întrucitva, născînd nădejdi în sufletul banului Mărăcine.

Primăvara anului 1346 părea că se înstăpânise de-a binelea în Țara Românească. Luna lui Mărțișor venise cu zile zbîrlite nu numai cât țînuseră babele, dar chiar și spre sfîrșitul el

Dar Prier, care era la mijlocul primăverii, se arătase cu soare puternic și totuși dulce ; pomii, dezgoliți pînă mai ieri, primiseră deodată podoabă albă, ca prin farmec, peste noapte, de parcă s-ar fi scuturat deasupra lor tot omătul unei ierni darnice peste fire. Berzele se așezaseră temeinic la casele din anii trecuți, ca și rîndunelele, care-și făceau acum de lucru pe la cuiburi, astupînd cu dibăcie crăpăturile sau durindu-și alte adăposturi noi în cea mai mare grabă. Liniștea domnea pretutindeni Ln Țara Oltului, și oamenii harnici începuseră să se pregătească de muncile ce-i așteptau : pe ogoare și în grădini, în livezi și în păduri. In dimineața aceea călduță cu cer senin, fără un fir de nouraș și fără o adiere, banul Mărăcine coborî cu pași rari scara înaltei sale cule din Craiova și se duse de-a dreptul în grădina din spatele casei. Ochii i se bucurau adînc de priveliștea ce i se înfățișa : cireșii parcă erau niște mirese uriașe de basm ce ședeau șăgalnic într-un picior, oprite

astfel parcă intr-o horă mare de un vrăjitor poznaș. Iar zumzetul albinelor, pornite din revărsatul zorilor In colindă, îi sfirîiau adormitor pe la urechi, îmbiindu-l la visare. Se opri sub cel mai bătrin cireș sădit chiar de el, acolo, în anii copilăriei, și respirind cu nesaț mireasma suavă a florilor cugetă : „Doamne, cîtă frumusețe e în această lume... și cum trecem pe lîngă ea, de multe ori fără a o lua în seamă ! Și la fiecare curgere de vreme din an găsești alte și alte frumuseți și bogății, și toate sînt în continuă schimbare, doar frumusețea e veșnică, nepieritoare !" Dar din toropeala ce părea să-l copleșească, iată că-l trezi un glas cunoscut, prietenos :

— Bună dimineața, cinstite bane !

— Ehei, vezi, și nu-ți vine să crezi ! Sărutăm dreapta sfinției-tale, părinte Antonius ! Dar ce vînt te-a suflat de la Curtea de Argeș la Craiova în miez de primăvară ?

— Vint bun, bane ! Și a venit cu adierea sa tare de departe... Tocmai din Francia !

Banul Mărăcine se încruntă o clipă și îndată veni mai aproape de preot :

— Ce vrei să spui, părinte ?

— Vești de la Paris, bane !

Mărăcine își duse brusc mîna la inimă, ca și cum ar fi voit să-și potolească bătăile prea repezi.

— De la ea ?

— Ca și de la ea ! De la fratele ei!

— Indrăznește acest răuvoitor al meu să-mi trimită vești ? Ce mai vrea oare acest om, pe care eu l-am privit cîndva ca pe un iubit cumnat ?

— Citește, bane, ce-ți scrie Charles de Valois, rudă îndeaproape cu regele Filip al VI-lea al Franciei.

Și banul Mărăcine citi eu glas tare și cu adîncă uimire :

„Prea respectate seniore bane, Vlad Mărăcine,

In curgerea vremii, cit am stat la Curtea de Argeș, pe cînd senioria ta erai la luptă cu tătarii, am aflat multe lucruri de bine despre Țara Românească, despre vitejia și îndrăzneala românilor in luptele ce le-au dat cu vrăjmașii și mai cu seamă despre neasemuita vitejie a d o m n i e i - t a l e și a oamenilor ce-ți sint îndeaproape prieteni. Preaiubita noastră țară Francia se găsește de o vreme la mare și greu impas din pricina anglilor care au cotropit-o și vor să-i răpească bunul cel mai de preț al unui popor: libertatea.

Francia nu mai poate face față luptelor fără ajutor dinafară. Mulți din multe țări ne-au sărit întru ajutorare, dar avem nevoie de și mai mulți. Te rugăm ca pe un adevărat și iubit frate, bane, să ne întinzi puternica domnici-tale mînă de ajutor, luptînd alături de noi pentru libertatea Franciei noastre prea iubite.

Cîndva s-ar putea să-i venim și noi în ajutor țării domniei-tale de va avea vreodată nevoie de ajutorul nostru !

In împrejurarea că vei privi cu bunăvoință rugămintea noastră, părintele Antonius îți va da toate lămuririle ce le vei cere.

Rămîn al domniei-tale, ca un adevărat și bun frate,

Charles de Valois".

— Ei, ce spui, bane, de această scrisoare ? întrebă Antonius pe Mărăcine, care rămăsese pe gînduri și își pierduse privirea în fundul zării albastre, fără să vadă nimic însă.

Scrisoarea lui Charles de Valois îi răscolise sufletul și-i deschisese rana ce i se păruse vindecată.

Își întoarse ochii pătrunzători către preot și spuse într-un tîrziu !

— De Maria de ce nu pomenește nimic, părinte ? Si ea de ce oare n-a folosit acest minunat prilej pentru a-mi trimite o știre cît de mică, două-trei vorbe acolo, măcar ?

Antonius zîmbi cu înțelegere, oftă și dete răspunsul :.

— Dacă te poftește în Francia, bane, se cheamă că o vei vedea și pe Maria și vei putea sta de vorbă cu ea nestingherit și îndelung.

Banul rămase o vreme pe gînduri și întrebă :

— Cine ți-a adus această scrisoare ?

— Au venit alaltăieri doi oameni de la Paris trimiși de Charles de Valois la mine, la Sîn Nicoară, ca din partea episcopului, chipurile, cu treburi bise-

riceşti. Ei ştiu mai multe decît e scris pe sulul de viţel, dar ţi le vor spune prin viu grai. Intrebarea este dacă primeşti să le dai ajutorul cerut sau nu...

— Dar mai încape vorbă, părinte ? Cînd a dat înapoi vreun român de la o astfel de treabă, că doar ne cunoşti de zeci de ani. Numai că aici nu pot hotărî eu, de unul singur, ci e nevoie de încuviinţarea măriei-sale, Basarab Vodă. Insă eu voi veni la Curtea de Argeş cu oamenii mei de nădejde, pregătit ca de plecare pentru un drum lung.

Mare fu uimirea şi bucuria banului Mărăcine cînd sosi la Curtea de Argeş şi văzu că unul din cei doi oameni veniţi în solie era părintele Honore, însoţitorul Mariei de acum un an. Zîmbind cu plăcere, Vlad întrebă nerăbdător :

— Ce face domniţa Maria de Valois, părinte Honore ?

— Vă aşteaptă cu mare nerăbdare în Francia, bane !

— Aşa să fie ? se bucură Mărăcine. Dar despre asta vom sta de vorbă pe îndelete mai tirziu. Acum să purcedem la treabă ! Înainte de a da ochii cu măria-sa Basarab vodă voi să ştiu cu de-amănuntul tot ce am a-i spune şi a-i cere. Aşa că, cinstiţi soli ai lui Charles de Valois, vă ascult!

Părintele Honore ii grăi cu glasul scăzut:

— Povestea războiului pustiitor pentru noi dintre regii Fnanciei și ai Angliei este veche și lunga. Filip al IV-lea cel Frumos, fostul nostru rege, murind destul de tinăr în 1314, îl lăsă moștenitor pe cel dintîi fiu al său, Ludovic al X-lea, care muri la numai doi ani de domnie, fără să aibă urmași de parte bărbătească. A lăsat o fată. Atunci fratele lui Ludovic, deci al doilea fiu al lui Filip, numit tot Filip, a făcut în grabă o adunare din cei mai de seamă nobili și clerici ai țării, hotărînd că în Francia o femeie nu se poate urca pe tron. Și bineînțeles că s-a urcat el sub numele de Filip al V-lea. Dar iată că și acesta a avut parte de domnie scurtă, murind după șase ani, fără să aibă nici el moștenitori bărbați. Acum a venit rindul celui de al treilea fiu al lui Filip al IV-lea cel Frumos, adică al treilea frate mai mic al celorlalți doi regi. Acesta se numea Charles și semăna cu taică-său, de aceea i-au spus și lui „cel frumos". Aici, părintele Honore se opri o clipă, oftă adinc și continuă : E, dar se vede că un blestem groaznic căzuse pe urmașii lui Filip al IV-lea cel Frumos, că și acest ultim rege Charles muri în scurtă vreme, fără moștenitori de parte bărbătească. Acum totul se arăta foarte încurcat pentru tronul văduv al Franciei. Pe cine să aleagă de urmaș al lui Filip al IV-lea cel Frumos și al fiilor acestuia? De la Filip cel Frumos mai rămăsese numai o fiică,

Isabela, acum regina Angliei şi mama regelui Eduard al III-lea de astăzi al Angliei, care poartă în vine sînge de francez. Incîntătoarea regină Isabela n-a moştenit de la tatăl său, fostul rege Filip cel Frumos, numai infăţişarea atrăgătoare, ci şi unele din apucăturile acestuia. Dacă regele Eduard al II-lea al Angliei ar fi ştiut pe cine ia lingă el pe tron s-ar fi cutremurat şi s-ar fi lepădat ca de satana, căci soţia lui, Dumnezeu ştie pentru care pricină, l-a ajutat din toate puterile pe bietul ei soţ să se ducă pe lumea cealaltă cit mai degrabă, dîndu-i să bea otravă.

— Ce-i drept, cinstită familie de regi ! se miră banul Mărăcine. Şi acum ?

— Isabela, în urma hotărîrii luate de adunare, nu poate domni în Francia, Dar tînărul rege Eduard al III-lea, fiul ei, socoteşte că e dreptul lui să fie în acelaşi timp şi regele Angliei şi al Franciei. In vremea aceasta, adunarea franceză de nobili şi clerici a încredinţat coroana Franciei bravului nostru rege, Filip al VI-lea de Valois, supranumit cel îndrăzneţ, vărul bun al lui Filip al IV-lea cel Frumos şi unchiul lui Eduard al III-lea al Angliei, socotind pe bună dreptate că Isabela, neavînd drept la tronul Franciei, nici nu poate să i-l dea fiului ei, Eduard al III-lea. Şi de aici toată dihonia. Eduard al III-lea al Angliei, pe jumătate francez, mai este şi vasalul regelui Filip al VI-lea de Valois al Franciei prin pământurile ce le stăpîneşte în ţara noastră. El însă,

furios la culme eă nu a fost ales rege in Francia, a început războiul, spre a-l alunga pe Filip, unchiul său, și a-i lua tronul.

— Și a pătruns în Francia ? întrebă banul Mărăcine.

— Da. A fost mult ajutat și de trădarea unor nobili de-ai noștri, care nădâjduiau să tragă foloase mai mari dacă Eduard al Angliei va ajunge rege și în Francia.

— Am înțeles, părinte, totul. Așteaptă aici ! Mă duc la vodă Basarab.

— Cîți ostași te gîndești, bane, să iei, dacă mi-e îngăduit să fac întrebarea ?

— Cam la un sfert de mie. Altminteri ce ajutor i-aș putea, da măriei-sale Filip ? Dar de ce-ai rămas pe gînduri, părime Honore ? Ți se par puțini ?

— Prea puțini pentru o oaste și prea mulți pentru o solie. Cum ne vom putea strecura prin țări străine și ce vom spune ca să fim crezuți că ne ducem pentru ce ne ducem ?

— Este drept ce spui sfinția-ta. După ce am să-i cer lui vodă încuviințarea plecării, am să-i arăt și temerile noastre. Nu se poate să nu găsească măria-sa ceva care să ne vină în ajutor !

Și banul ridieîndu-se, se îndreptă spre ușă, parcă mai ușor și mai sprinten ca niciodată. Dar cînd deschise ușa cum obișnuia, cu grabă, și ieși în tindă, fu cît pe-aci să se lovească de un călugăr ce se străduia

să aprindă un sfeșnic din dreapta canatului ușii. La lumina luminării, ce abia apucase să-și înalțe flacăra pîlpîind, banul Mărăcine zări un chip tînăr, bălai, cu ochii verzui, plini de sfiiciune. Călugărul grăi șoptit în latinește, de parcă ar fi rostit o rugăciune :

— Domnul cu voi!

— Bună seara ! grăi apăsat banul cu atîta tărie, încît flacăra luminii șerpui ca bătută de vînt. Cine ești sfinția-ta, părintele ? Că nu te-am mai văzut pe-aci ?.

Inainte însă de a veni răspunsul celui întrebat, ușa se deschise și în pragul ei se ivi părintele Antonius, care dete grăbit lămuriri banului.

— E fratele Pietro, nou la noi în ascultare ! E italian de neam, dar a trăit mai mult la mănăstirile din Ungaria !

— Aha ! dădu din cap banul și adăugă cu două înțelesuri : Apoi, dacă nu știe încă românește, cred că are să învețe repede, că limbile noastre se aseamănă foarte ! și ieși în mare grabă.

Basarab vodă ascultase tot ce-i spusese banul Mărăcine, fără a-l întrerupe o clipită măcar. Acum privea pe fereastră și nu spunea nimic. Banul, cu inima strînsă de grijă că vodă nu-i va da învoiala cerută, își frămîntă căciula în mină, pînă-i căzu pana verde de cocoș sălbatic.

Intr-un tîrziu, bătrinul voievod grăi tărăgănat:

— Cred, Vlade, că de-ar fi trăit taică-tău, preaiubitul meu sfetnic, Radu Mărăcine...

— S-ar fi învoit să plec, măria-ta ! îndrăzni banul sâ-i ia repede vorba din gură.

— Taman asta voiam să spun și eu ! rise Basarab.

— Să trăiești, mărite stăpîne ! strigă banul vesel, mai tare decît s-ar fi cuvenit

— Dacă ni se cere un ajutor din partea unor rubedenii îndepărtate, și-l putem da, apoi nu se cade a le lipsi pe aceste rude de ce ne cer. Intrebarea este numai dacă-l putem da.

— Cu prisosință, luminăția-ta! Să ne vedem noi acolo si-apoi lasă-i pe dușmani pe mîna noastră!

— Bine ar fi, bane, să vă vedeți acolo !

Mărăcine adăugă cu grijă :

— Tocmai aici e clenciul, măria-ta, asta-i tot ce ne pune pe gînduri. Să ne înveți, luminate stăpîne, cum s-o scoatem la capăt, ca să ajungem cu bine în Francia la regele Filip al VI-lea ?

— Mai întîi de toate, începu Basarab vodă, să vă împărțiți și să mergeți în cinci pîlcuri de cîte cincizeci de oameni risipiți, fiecare ceată pe alte căi, prin alte părți de țară. Eu am să chem diacul să vă facă pentru fiecare ceată cîte o carte către măria-sa Filip de Valois, precum că-l rog să-mi dea cu împrumut o sută de mii de galbeni pe timp de doi ani, fiindu-mi de mare trebuință neîntîrziat. Aceste cinci cărți,

bane, va să le păstrați ca pe ochii voștri din cap, că numai cine are carte are parte și la domnie, și la judecată, și peste hotarele țării sale, așa să știi?

— Da, măria-ta !

— Dacă vă va opri cineva cu sila pe undeva, arătați cărțile de la mine. Dar să nu vă semețiți și să nu puneți mîna pe pală decît la mare nevoie. Pe cit se poate, să treceți nebăgați în seamă. Și nu uitați, la înapoiere, să-i cereți cărți de trecere și măriei-sale Filip!

— Am înțeles, luminate stăpîne !

— Căutați să aveți buni oâmeni de legătură in cetățile prin care veți trece și pe care le veți hotări voi mai dinainte. Oameni de nădejde, care să se intîlnească între ei pentru știri și toți să țină legătura cu domnia-ta. Iar laolaltă să nu vă strîngeți decît la hotarul Franciei. Abia acolo veți putea răsufla în voie și veți putea merge toți împreună, nestingheriți de nimeni.

— Thiii, asta e, măria-ta, și necum altfel, strigă bucuros banul învăluindu-l pe vodă într-o privire plină de respect și admirație.

Vodă ridică mîna :

— Să-ți ajute Cel de sus, așa precum îți doresc eu, și-om mai vorbi. Pînă atunci am a-ți mai da cîteva povețe pentru drum și mai cu seamă pentru lupta în care ai să te întreci cu angli. Vezi că apusenii au alt fel de a se lupta decît noi răsaritenii. Și tocmai

aicea mi-e nădejdea de biruință, cu toate că sinteți puțini. Iată, dragul meu, ce cred eu că e bine să faceți! Și vodă Basarab, rotindu-și privirea ageră de jur împrejurul încăperii, începu să calce cu pași rari și să vorbească cu glas scăzut, ca de taină, cu toate că nu-i putea auzi nimeni.

In prima clipită, cînd măria-sa deschisese gura să vorbească, se auzi un răpăit de ploaie repede, ca un vuiet ușor venit grăbit dinspre munte. Un fulger scurt spintecă cerul, luminînd viu încăperea pentru o clipă și peste puțin se auzi un bubuit îndepărtat, ce stîrni ecouri in văi.

Amîndoi bărbații își încrucișară privirile, uitindu-se apoi pe fereastră. Vodă spuse ca în vis :

— Auzi, Vlade, primul tunet din anul acesta! De-abia acum putem spune că a venit de-a binelea primăvara!

CAPITOLUL IV

In care aflăm întâmplări neașteptate, ce se ivesc în drumul călătorilor noștri, punîndu-le vitejia la grea încercare, și vedem cum, uneori, un brici tocit poale face mai mult decît o spada bine ascuțită.

— Rău ai făcut că nu m-ai întrebat și pe mine, măria-ta! Hai, doi popi, ăi mai bătrini, treacă-meargă;

dar trei popi în aceeași ceată, zău așa, prea e de tot. Ce nevoie aveam și de tinerelul ăsta, abia pripășit pe la noi, Petre sau cum naiba îi zice ?

Cel ce rostea cu atita supărare vorbele acestea era uriașul Măciucă, dus de un cal cu greu aflat în cuprinsul țării pe măsura lui. Banul Mărăcine șopti, aplecîndu-se spre urechea tovarășului său :

— Ai încredere în mine, frate Măciucă ! Doar știi că eu nu fac nimic fără rost. Tu cată numai să fii cu ochii în patru la tot ce se petrece, oricît de neînsemnat lucru ți s-ar părea. Căci in cele crezute de neluat în seamă se ivesc de multe ori cele mai mari primejdii.

După sfatul lui Basarab vodă, cele două sute cincizeci de voinici se împărțiră în cinci cete de cîte cincizeci, toți călări, avînd pe deasupra cîte încă zece cai necălariți și cîte două care ușoare cu coviltire, în care își aveau păstrate, ferite de vedere, de-ale mîncării și mai cu seamă uneltele lor de luptă : spade bine ascuțite, arcuri, săgeți, ghioage și sulițe. Cei trei preoți, care făcuseră atîta necaz uriașului nostru, călăreau la mijlocul cetei și sporovăiau de mama focului într-o limbă pe care numai banul o putea înțelege. Degeaba trăgea Măciucă cu urechea, doar o prinde ceva, nu pricepea o iotă. Cei doi bătrini erau mai guralivi. Cel tînăr, Pietro, vorbea mai greu ; mai mult tăcea și părea dus pe gînduri.

Inaintau prin ţinuturile maghiare şi pînă acum nu li se ivise în cale nici o piedică. Ajunseră nesupăraţi de nimeni pînă în apropierea Debreţinului. Aici trebuiau să facă iarăşi popas şi să se întîlnească cu opt oameni de legătură ai celorlalte patru cete hotărîţi la plecare, cîte doi de ceată. Ostaşii banului erau plini de voie bună, şi, ca să le treacă timpul mai repede, se ţineau de glume. Măciucă se îndepărtase de banul Mărăcine şi călărea în dreptul preoţilor papistaşi. Lîngă el mergea cu mîna stingă în şold, vorbind vrute şi nevrute, Calomfir, un flăcăiandru din Craiova, care se ţinea aşa de zdravăn şi de mîndru în şa, de parcă ar fi fost născut călare. Se ciorovăia de zor cu Măciucă, acum cu chef să-l necăjească pe tînărul său tovarăş de drum. Auzind rîsete, banul îşi struni puţin armăsarul negru, care-şi încetini pasul şi-l aduse tocmai lîngă cei doi.

— Aşa te vreau, frate Măciucă ! spuse Mărăcine, zîmbind la risetele oştenilor. Dar care-i povestea de v-aţi înveselit aşa ?

Icnind de rîs, Măciucă spuse, ştergîndu-se la ochi de lacrimi cu podul palmei :

— Auzi, măria-ta, ce-i trece prin cap lui Calomfir ? Cică el nu se lasă pîn' nu s-o întoarce din Francia cu o fată de acolo !

— Ei şi?

— Apăi eu l-am întrebat cum se va înţelege cu dinsa!

— Și el ?

— E, cică pînă una-alta, o să-l roage pe părintele Onofrei, sau cum naiba îl cheamă pe limba lui, să-i fie tîlmaci, că la dragostea adevărată cică n-ai nevoie de prea multă vorbărie. I-a căzut mintea-n călcîie, ce mai încoace-ncolo! Și apoi asta încă n-ar fi nimic, măria-ta, dar eu l-am întrebat: „Cu ce-ai s-o ții, mă ?"

— Ei, îi luă banul partea lui Calomfir, da ce, el n-are nimic ?

— Are, măria-ta, cum să n-aibă, are curtea plină de... bătătură!

Măciucă și Calomfir se porniră amindoi pe ris strașnic.

— Și ? il zgîndări banul înveselit.

— E, mai are și o capră... și oi mai puține !

Iarăși rîsete.

— Nu te-am știut atît de poznaș, măi Măciucă! zise banul. Lasă omul în pace ! Dacă i-o cădea cu tronc vreo fată din Francia și ne-om întoarce cu bine acasă, crezi tu că n-am să-i port eu de grijă?

— Așa, așa, măria-ta. Să trăiești trei vieți că-mi ții partea, se bucură Calomfir.

— Măciucă, spuse de astă dată mai încet banul Mărăcine, lasă-ți popii în plata Domnului și vin după mine, că avem ceva de tainä.

Și banul, strîngind puțin in pinteni burta negrului, porni de unde venise, iar îndată după el sosi și Măciucă.

— Mergi mai strîns lîngă mine, grăi banul. Așa! Și-acum ascultă : cei doi popi bătrîni e firesc să meargă cu noi, că doar ei ne-au chemat și ne călăuzesc în Francia ; iar pe cel tînăr, Pietro, pripășit de curind la Curtea de Argeș, a stăruit să-l iau părintele Antonius, care spunea că ne poate fi bună călăuză prin țara ungurească.

— Dar de ce să meargă cu noi și nu în altă ceată, care n-are nici un fel de popă ! se miră Măciucă.

— Ei, vezi, aici e aici, răspunse Mărăcine. Mi s-a părut de la început cam ciudată rugămintea prea stăruitoare a lui Antonius ca să-l iau cu noi, Și-atunci l-am luat chiar în ceata noastră, spre a-l avea în ochii mei tot timpul. E mai sănătos !

La Debrețin oștenii se împrăștiara ca puii de potîrniche la vreo trei hanuri aproape unul de altui; iar banul Mărăcine cu ai lui preoți și încă vreo cinci oșteni de nădejde se opriră la „Pajura de aur", unde cerută hrană și adăpost pentru ei și cai. In aceeași noapte și a doua zi, în zori, mai picară pe rind, la scurtă vreme unii de alții, opt oșteni călări, trudiți de drum și înfometați. Imbucară ceva grăbiți și căzură istoviți de somn. La ceasul prînzului, în odaia cea mare cu mese a hanului, se întîlniră ca din întîm-

plare cei ce se vorbiseră să se întîlnească încă de acum citeva zile. Schimbară cîteva vorbe : toate erau bune și mergeau pe făgașul dorit. Oprirea următoare se hotărî la Buda. De plecat vor începe să plece pe rînd, mai departe, însă aceasta abia a doua zi, ca să mai capete puteri și în noaptea ce venea.

Dar iată că în dimineața următoare, eînd banul Mărăcine își adună oamenii ca să-i pregătească de drum, unul dintre ei lipsea : fratele Pietre !

Il căutară în dreapta, în stînga, pretutindeni, dar zadarnic; parcă intrase în pămînt. Atunci Mărăcine îl chemă pe hangiu și-1 întrebă dacă nu 1-a văzut cumva sau nu știe ceva despre cel pe care-1 căutau.

— De cum v-ați culcat aseară, vorbi hangiul, călugărașul de care întrebați a coborit, mi-a cerut calul și a spus că măria-voastră I-ați trimis înainte la a mănăstire din Solnic ca să vă pregătească popasul următor, precum și c-o vorbă de taină pentru părintele stareț!

— Aha, îți mulțumesc, prietene, pentru știre ! S-ar putea să se ducă în altă parte, dar s-ar putea să se ducă și chiar acolo unde a spus, închipuindu-și că noi il vom căuta cu totul în alt loc, necrezînd că este chiar atât de prost, încît să ne spună adevărul. Dar ori încotro i-ar fi ținta, Tisa tot trebuie s-o treacă pe undeva, pe pod umblător, că înot, călare, nu cred să se încumete. Și pod pe Tisa, în apropiere, nu e decît spre Soink'. Dar de-acum înainte nc putem

aştepta la orice, continuă banul îngîndurat. Trebuie să fim cu ochii în patru şi, mai cu seamă, să ne schimbăm hotărârile de care ştie şi el. Bine că n-au plecat încă oamenii noştri de legătură. Iată că e bună şi zăbava cîteodată !

Aci se amestecă in vorbă şi părintele Honore, care era mai abătut decît toţi :

— Măria-ta, iscoadele mişună pretutindeni; iar veştile către duşmani cred că au pornit din vreme chiar din Curtea de Argeş înainte de plecarea noastră, ştiri care ajung mai repede decît cele duse de cei mai iuţi telegari din lume !

— Cum, părinte ? voi să ştie banul.

— Duse de porumbei călători, mărite bane !

— Ce porumbei şi de unde ? se miră banul.

— Porumbeii din coteţele de la biserica Sîn Nicoară, pe care îi creşte părintele Antonius.

— Il bănuieşti cumva pe acest cucernic preot ?

— Nu pe el îl bănuiesc, dar înainte de sosirea mariei-tale de la Craiova, într-o seară, fratele Pietro, pe care eu l-am găsit acolo, mi-a spus că părintele Antonius e încîntat de el, că-i plac porumbeii şi că s-a bucurat tare mult cînd i-a adus din Ungaria două perechi de misirlii. Mare minune dacă din cei patru porumbei n-au mai rămas decît trei sau chiar doi la Sîn Nicoară !

— De-i aşa, treaba începe să se încurce. Ce-i de făcut ? căzu banul pe gînduri.

Părintele Honore răspunse cu șiretenie :

— Ceva tot ar mai fi de făcut, bane. Fii bun și vino cu mine, rogu-te, sus, ca scurtul răgaz pe care-l avem să-l folosim cît mai înțelept cu putință.

O ploaie repede de primăvară stropise drumurile, înlăturind praful și alungind căldura ce începuse a se lăsa apăsătoare. Călărețiі noștri porniseră de la hanul „La pajura de aur" de aproape două ceasuri, cînd, la o răscruce de drumuri, ce avea înspre apus o dumbravă de stejari, le ieși înainte, ca din senin, o ceată de vreo sută de ostași străini, toți călări, cu un steguleț alb în frunte. La semnul căpeteniei lor, românii, în număr de vreo cincizeci, se opriră. Oșteanul ce purta steagul alb veni înaintea căpeteniei și spuse într-o românească aspră :

— După cum se vede, preacinstiți olteni, purtăm steag de pace. Dorim a grăi cu măria-sa banul Vlad Mărăcine!

— Grăbiți, dară ! spuse răspicat călărețul din fruntea românilor. Eu sînt banul Mărăcine ! Voi cine sînteți, ce doriți și mai cu seamă de ce ne opriți din drumul nostru, care ne e tare cu grabă ?

— Măria-ta, vorbi mai departe stegarul, iată care este solia mea, poruncită mie de boierii din țara domniei-tale, care și astăzi tînjesc de dorul ei : Danciu și Dionisie ! Acești mari boieri, plecați de-atîta amar

de ani din Țara Românească, vă roagă să faceți un scurt popas, spre a grăi cu domniile-lor ceva de taină?

— Dar ți-am spus că mi-e tare degrabă drumul nostru. La înapoiere, poate ! Și așa sintem în intîrziere I

— Nu va dura prea mult acest sfat. De știut nu știu, dar presupun că ar voi să se întoarcă în Țara Românească și doresc să capete o povață de la măria-ta !

— Ha, ha! izbucni în rîs banul Mărăcine. Ei să capete povață de la mine ? ! Tocmai ei, care ar putea să-mi fie părinți ? Dar cum de au știut domniile lor de trecerea mea prin Ungaria și mai cu seamă prin aceste părți de țară ? întrebă Mărăcine.

— Ți-o spun cinstit, bane : de ce mai sînt pe lume iscoadele ?

— Așa ! îmi place cum vorbești. Să mergem dară ! Cîți ostași îmi pot lua cu mine ?

Aici stegarul, plecîndu-și capul într-o parte și privind cam pieziș, răspunse ;

— Nici unul, măria-ta! Nu sîntem noi destulă pază ?

Atunci banul își ridică sprîncenele a mirare și întrebă :

— Asta nu miroase oare a prins ? Să merg așa, de unul singur, și să mă las în mîna a doi oameni de care nu mai știu nimic de aproape douăzeci de ani și care știu că nu-mi sînt prieteni ?

— Dar nici dușmani nu-ți sint, măria-ta. Ai să te încredințezi. Să mergem, îți spun eu că e mai bine să nu întîrziem prea mult!

Călărașii români fierbeau de mînie, dar căutau să-și stăpînească pornirea de a sări la luptă. Fiecare ar fi avut de furcă cu cîte doi potrivnici : floare la ureche pentru ei. Numai Măciucă ar fi isprăvit degrabă cu zece deodată. Dar vezi că porunca era alta și trebuiau să țină seama de ea.

— Bine, încuviință banul Mărăcine, și oamenii mei unde să mă aștepte la întoarcerea mea ?

— Aici, măria-ta ! Să facă popas aici, în această dumbravă răcoroasă, unde găsesc și un izvor rece și iarbă grasă din belșug pentru cai.

— Rămîneți dar sănătoși, fraților ! le ură banul, întorcîndu-și calul spre ei și făcîndu-le cu ochiul. Apoi, răsucindu-se iarăși spre stegar, porni cu acesta împreună, urmăriți de ceata călăreților unguri.

După ce se îndepărtară, încît nu se mai vedea în lungul drumului întregul pîlc cit o căciulă, un călugăraș proaspăt ras de lingă părintele Honore strigă :

— Și-acum, copiii mei, după ei ! Slavă Domnului că ne-a tras ploicica de adinioară ! Ne luăm după urmele de copite din noroi și-om ieși noi la liman în vreun fel. Nu-l putem lăsa în gheara lor pe fratele meu de lapte Răduțu, care și-a luat primejdia asupra lui din dragoste pentru mine. Hai, și Doamne ajută !

Dar n-apucară să pornească bine, că, deodată, înaintea lor, pe de laturi, țîșniră din dumbravă ca din arc doi călăreți pe doi cai iuți ca focul ce porniră într-o goană nebună.

Atunci călugărul porunci:

— Ionete, și tu, Pavele, numai caii să cadă, măcar că-i păcat de așa cai.

Și îndată, ca un vifor năprasnic, două săgeți porniră după caii care, în clipita următoare, se prăbușiră în drum. Călărețiii lor săriră repede din șa și o rupseră de fugă : unul în dreapta, iar altul în stingă, cu gînd să se ascundă în întinderea nesfîrșită a pustei. Dar oamenii ageri ai banului Mărăcine îi prinseră-îndată.

— Logați-i pe cai, și hai! îi vom cerceta la cel dintîi popas. Fiecare clipită pierdută poate să însemneze moartea...

Prinșii nu se lăsară întrebați de două ori ca să răspundă la tot ce li se ceruse. Astfel, banul Mărăcine află că fuseseră lăsați de ceata plecată înaintea lor ca iscoade, cu porunca de a fugi în grabă, spre a da de știre asupra mișcării ce o va face ceata banului. Mai spuseră că boierii Danciu și Dionisie îi așteptau pe banul Mărăcine la Solnic și că vor să-l țină ostatec, ca să-i ceară lui Basarab vodă averile ce le rămăseseră în Țara Românească, altminteri îl omoară,

— Eh ? of că banul, auzind această știre, tot e bine!

Adevărată vorbă din bătrini, ca de multe ori in tot răul este și un bine. E rău că Răduțu e în mîimle lor, dar e bine că avem destul răgaz să ne descurcăm !

Atunci părintele Honore spuse, rîzînd cu mare poftă :

— Văzuși, frate Benedict, adică... bane Mărăcine, că uneori un brici tocit face mai mult decît o spadă bine ascuțită ?

— Văzui, părinte, avuseși dreptate, dar și acuma îmi pare rău de barba si de mustățile mele !

— Da, într-adevăr ! Și mie mi-a părut rău de așa frumusețe de barbă neagră, dar ce să-i faci ? Barba rasă creste la loc, dar capul, odată căzut, nu se mai lipește pe umeri ! Și-apoi pînă vei da ochii cu Maria de Valois, o umbră de barbă, cît de cit, tot îți va întuneca obrazul.

— Mă gîndesc, părinte, cu mare grijă ca nu cumva păcătosul acela de fratele Pietro să-și dea seama că nu sînt eu cel prins, ci fratele Răduțu.

— Nu cred să aibă îndrăzneala de a ieși atît de curînd la iveală. Pînă atunci cred că noi vom ține in mînâ toate frîiele !

Cînd cei cincizeci de oșteni români ajunseră la cetatea Solnic-Dobîca se înnoptase, iar poarta era de mult închisă.

Banul Mărăcine bătu în poartă cu minerul spadei de cîteva ori să i se răspundă. O ușiță cît să cuprindă

un ochi se deschise încetișor și un glas aspru și neprietenos strigă prin ea :

— Mîine dimineață ! și se închise degrabă.

Supărat de această obrăznicie, Vlad bătu de astă dată cu și mai multă putere și vorbi cu glas aspru :

— Avem carte de la mâria-sa Basarab vodă al Țării Românești.

Ușița din poartă se deschise din nou și același glas lipsit de prietenie răspunse :

— Puteți avea și de la Papa, că tot miine dimineață vă deschid, și trînti capacul.

Atunci, banul Mărăcine le spuse tovarășilor săi de arme, care fierbeau de mînie:

— Fără îndoială că li s-a dat strașnică poruncă să nu intre nimeni în cetate în această noapte și mai cu seamă noi, ca acei doi tilhari, Danciu și Dionisie, să-și vadă nestingheriți de treburile lor mârșave. Insă noi vom pătrunde în oraș cu sila și dacă nu le-o plăcea papara ce am să le dau s-o mânince, să-mi faceți ce-ți vrea! Ascultă, frate Măciucă...

— Poruncă, măria-ta ! răspunse uriașul.

— Ia-ți oamenii care-ți trebuie și deschide-ne poarta, dar fără pic dc zarvă !

— Am înțeles, stăpîne ! Stați în fața porții și așteptați gata de intrare.

Măciucă își trase calul și-l lipi de zid. Se sui apoi pe el și, întinzîndu-și mîinile lungi ca de gorilă, ajunse la marginea de sus a zidului. Se prinse bine, se aburcă

pe zid și își roti cu repeziciune privirile de partea cealaltă. Apoi sări îndată jos înapoi.

— E bine ! șopti el. Sînt cu totul patru de strajă. Doi joacă zaruri în odaia de lîngă zid, iar doi fac de pază pe lîngă poartă. Eu mă arunc dincolo, hăt, departe de poartă, dar mi-ar mai trebui unul ca să isprăvesc repede și fără mult zgomot. Cine se încumetă ?

— Vin eu, Măciucă, rosti banul Mărăcine.

Și-atunci oștenii murmurară cu adîncă uimire :

— Chiar măria-ta ?

— Apoi eu îs cel mai potrivit pentru această trebușoară. Căci eu singur mai cunosc felul de a lupta al lui Măciucă. Așteptați-ne aici, gata pentru orice împrejurare. Hai, Măciucă !

— Stăpîne, lasă-mă pe mine întîi, că de-o fi cumva vreo primejdie, s-o înfrunt eu !

Și Măciucă se sui din nou pe cal, se opinti și se lăsă ușor de partea cealaltă a zidului cit era el de lung și de greu. Așteptă cîteva clipite cu urechea încordată și apoi șuieră ca un mierloi de două ori. Banul Mărăcine făcu asemenea lui Măciucă și se treziră amindoi față în față in întunecimea de nepătruns ce se lăsase în cetate.

— Inchide ochii, măria-ta, cîteva clipite și-apoi deschide-i iarăși ! Numai astfel ne deprindem cu întunericul și putem vedea. Așa ! Să le facem mai întîi de petrecanie celor de strajă cînd s-or îndepărta de

poartă ! Hai să ne apropiem uşurei de ei! Aşa... amîndoi odată, mâria-ta. Mina dreaptă pe gură şi în stînga junghiul!

Şi cei doi străjeri se prăbuşiră amândoi deodată, abia avînd timp să icnească scurt.

— Aştia~s gata ! şopti Măciucă. Acum hai la prietenii lor care joacă zaruri în odăiţa de lîngă poartă.

De astă dată Măciucă bătu foarte cuviincios în uşă, intră în odaie fără grabă, spuse bună seara în ungureşte şi cînd cei doi îşi ridicară uimiţi privirea spre el şi-l întrebară ce poftеşte, acesta, care era cu mîinile goale, ca să nu dea de bănuit, îşi lăsă greu pumnii asupra capetelor celor doi, trimîţîndu-i în lumea viselor. Două căluşuri în gură şi două frînghioare desăvirşiră lucrarea uriaşului.

— Cheile-s la brîul ăstuia din stînga, zise Mărăcine. Ia-le şi hai să deschidem degrabă!

Măciucă luă cheile, deschise poarta mare şi grea, iar oştenii pătrunseră uşor în vechea cetate, care dormea liniştită, fără să ştie ce se petrece la intrarea ei.

Banul grăi:

— Ionete, Pavele, Predo, şi tu, Mihăiţă, care ştiţi ungureşte, dezbrăcaţi repede pe aceşti patru străjeri şi îmbrăcaţi-vă voi cu straiele lor. Apoi luaţi-le armele şi faceţi voi de pază, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat! Porunca o ştiţi : nu daţi drumul nimănui în cetate pînă mîine de dimineaţă !

— 'ţales, măria-ta!

— Iar noi hai spre boierii noştri cei dragi ! Noroc cu prinşii de la Dumbravă, ca să nu mai bîjbiim prin întuneric şi să ne pierdem vremea căutînd. Hai, măi flăcăi, c-am să vă răsplătesc împărăteşte şi-am să vă iau la mine în oaste cu plată ! le grăi el celor doi unguri.

Drumul către casele boierilor Danciu şi Dionisie fu scurt. Se opriră la casa celui din urmă, unde cei doi prinşi le spuseseră că era vorba să fie dus banul Mărăcine.

Casa era mare şi arătoasă, cu un cat, cu grădină mare în faţă şi înconjurată cu ziduri înalte şi puternice. Poarta era încuiată şi în jurul ei nu se simţea ţipenie de om.

— Să nu aibă nici un fel de pază ? N-aş crede ! vorbi Mărăcine.

— Pază straşnică, măria-ta, spuse unul din unguri, e în jurul casei, nu la poartă !

— Pesemne că se simte cu musca pe căciulă Dionisie de se păzeşte atît de straşnic ! Iată cum facem, flăcăi ! Douăzeci dintre voi înconjuraţi zidul şi păziţi-l. Noi, ceilalţi, ne aburcăm pe cel din spatele casei şi sărim cu toţii deodată în grădină, dar cit se poate fără zgomot. In timp ce sărim, tu, Calomfire, fă ca pisica, da' tare, ştii colea, ca şi cum te-ar fi călcat pe coadă unul cu cizma numa-n ţinte. Şi ce-o mai fi, om vedea.

Cînd săriră zidul cei treizeci de osteni, o dată cu zgomotele de vreascuri rupte şi foşnetul de frunze se auzi un miorlăit jalnic, prelung şi înfiorător.

Dinspre casă, în aceeaşi clipă, se înălţară glasuri suduind :

— Ptiu, fir-aţi ale naibii, că nu mai poate să aţi-peasscă omul o clipă de voi!

Cei trimişi rămaseră pe loc, fără să mai facă o mişcare. Apoi, cînd prinseră cu urechea sforăit care începea uşor şi întretăiat şi se sfirşea într-un grohăit porcesc, ostaşii, la un semn al banului Mărăcine, săriră ca din arc asupra celor trei paznici şi-i legară fedeleş. Casa avea nişte uşi mari, frumoase, lucrate în fier ars, care însă se deschiseră la cea dinţii apăsare de clanţă, alunecînd fără nici un scîrţîit.

— De laudă ăla care le-a uns ! rîse Măciucă. Parcă l-aş fi rugat eu.

— Acum paşi de pisică şi urechea aţintită la orice mişcare ! Mergem încotro s-aude vorbă ! le spuse banul Mărăcine. Mult a fost, puţin a rămas.

— Numai aşa-ţi poţi scăpa viaţa dacă ţii la ea, bane ! spuse Danciu către acela pe care el îl credea Mărăcine, întrucît nu-l văzuse de cînd avea zece ani.

Raduţu, drept, în picioare, cu fruntea sus, legat de mîini, îi răspunse cu sc-îrbă :

— Domnia-ta, boier Danciule, mă socoteşti atit de slab de virtute încît să doresc a-mi păstra viaţa,

punind-o în primejdie pe a altora ! ? Atunci la ce bun să mai trăiesc ?

La aceasta, Dionisie, care stătuse de-o parte lîngă ușa înaltă de stejar a încăperii, grăi și el :

— Domnia-ta, bane, i-ai luat viața flăcăului meu acum șaisprezece ani!

— Cine l-a pus să se îmbrace în straiele regelui Carol Robert ?

— Ca să-l scape de la moarte !

— Crezi, domnia-ta, boier Dionisie, că Basarab vodă dacă l-ar fi prins pe Carol Robert l-ar fi omorît ? Amarnic te înșeli! Eu însumi l-am auzit pe vodă cerîndu-mi să mă port cu răposatul rege cu toată bunacuviință și să i-l aduc nevătămat de-l voi prinde. Și doar domnia-ta cunoști prea bine sufletul lui Basarab vodă, deși îl urăști! Din altă parte pornește dușmănia domniei-tale pe Basarab vodă și altul e marele necaz ce te stăpînește : ai fi voit domnia, dar, de, aceasta nu-i de nasul oricui l

— Mă înfrunți, bane ? Ia aminte că Dionisie nu s-a lăsat înfruntat de nimeni niciodată !

— Nu te lăsa nici acuma, boierule l

Și-atunci, Dionisie, cuprins de mînie oarbă, îl lovi pe Răduțu de două ori cu dosul palmei pe obraz.

— Ești în mîinile noastre, îi strigă Danciu înfuriat, și-l plesni cu sete peste ochL

Răduțu scrîșni din dinți și-i scuipă în obraz, strigîndu-le :

— Ah, viteji de drumul mare, hodorogi mirșavi, loviți un om legat. Ptiu, vinzâtori de țară !

— Spune-ne unde și pentru ce te-a trimis Basarab vodă cu atîția oșteni ?

— N-o să aflați de la mine nimica chiar de m-ați arde cu fierul roșu, fiare sălbatice ! Unde mă duc știți de la fariseul acela de călugăr, iscoada voastră, dar ce am de făcut...

Și cind cei doi boieri se apropiară din nou ca să-l lovească, Răduțu îi pocni in burtă cu picioarele, de se încovoiară pînă la pâmînt

Dionisie urlă frînt de durere :

— Călăul, să vină călăul l

Iar Danciu strigă ca scos din minți :

— Te-ai osîndit singur, bane Mărăcine ! Viața ta păcătoasă atîrnă acum de-un fir de păr.

— Iar a voastră de două fire ! se auzi atunci un glas tunător de afară, și în aceeași clipită ușa sări într-o parte lovindu-se de zid, iar în sală pătrunseră cu o iuțeală nemaipomenită ostașii banului Mărăcine cu spadele in mîini, afară de Măciucă uriașul, care-și legăna ghioaga în dreapta, rînjind la cei doi bătrini ce rămăseseră aiuriți de spaimă. Indată Răduțu veni lingă fratele său de lapte rîzînd și plîngind în același timp. Acesta îi tăie legăturile de la mîini și-i grăi cu glas mare:

— Eu sînt banul Mărăcine, boierilor ! Așa-i că ați înghițit gălușca ?

Danciu și Dionisie se traseră cu frică în ungherul cel întunecos al odăii. Banul tună din nou :

— Nu vă temeți acum ! Acum nu ! Dar mai tîrziu, dacă nu vă potoliți, vă spun : amarnic să vă temeți de mînia mea, că nu veți scăpa nici în gaură de șarpe. Nu-mi mînjesc eu spada cu sîngele unor bătrîni plini de venin și cu mintea rătăcită. Am aflat de toate uneltirile voastre. Iubiți vrajba și vă place să băgați zîzaiiie ! Vreți să stricați buna înțelegere și prietenie de acum dintre Ungaria și Țara Românească ? Măria-sa regele Ludovic știu că nu cunoaște nimic din ce faceți voi acum, că de-ar ști, v-ar izgoni de îndată din țara lui. N-am vrut să fac zarvă și am ținut să descopăr cine-și îngăduie să oprească din drum o solie românească pentru Francia. Că altminteri nu știu cîți din ostașii cu plată trimiși de voi întru întîmpinarea noastră s-ar mai fi întors să vă aducă răspunsul cuvenit! N-am timp de pierdut. Și așa mi-ați răpit o zi. Și să mai știți că pot avea și altfel de ac de cojocul vostru de berbeci bătrîni. Am să mă plîng domniței Clara de Dobîca, stăpîna acestui ținut, pețită de măria-sa Nicolae-Alexandru vodă, și am să-i spun cu ce vă îndeletniciți și cum vă purtați cu solii țării, unde ea va fi mîine doamnă. Și atunci să mai uneltiți dacă are să vă mai dea mina. Iar acum cred că am vorbit destul ca să pricepeți ce trebuie. Hai, copii, înainte, la drum, că nu e vreme de odihnă în această noapte.

Boierii vânzători încremeniră fără să facă o mișcare cît de mică, uluiți de întorsătura lucrurilor și de năvala vorbelor rostite cu atîta dârzenie de banul Mărăcine. Și, după ce acesta plecase de mult, ei mai rămaseră încă vreme îndelungată așa, abia clipind și răsuflînd din greu. Nu le venea a crede și nu se lămureau cum putuse acest tînăr boier să pătrundă în cetate, să treacă printre oștenii de paza și să ajungă neoprit de nimeni în casa unde ei se credeau tari și lipsiți de orice primejdie.

CAPITOLUL V

Ni se arată vitejia oltenilor noștri, precum si cîteva din meșteșugurile acestora în luptă, moștenite de la strămoșii lor daci si folosite acum cu mare cîstig împotriva vrăjmașilor.

De la hotarul de răsărit al Franci ei pînă la Chambord, un orășel plin de farmec, udat de micul rîu Casson, călărașii români erau întâmpinați cu flori și îndemnuri de adevărată dragoste frățească. Se dusese vestea că o ceată de oșteni din Țara Românească vine să lupte alături de francezi. Războiul nu ajunsese pînă aici, căci se dădea în apusul țării, dar pretutindeni se simțea gheara necruțătoare a acestei nenorociri, în calea luptătorilor români nu ieșeau decît copii

și bătrîni slabi, zdrențăroși și înfometați. Și peste toate acum se abătuse asupra Franciei altă nenorocire : ciuma venită din Florența, care făcea prăpăd în cei ce rămăseseră acasă. La Chambord, banul Mărăcine își opri oștenii la marginea orașului, scoase din sin un petic de mătase împăturit cu grijă, îl desfășură, dîndu-i-l lui Măciucă :

— Pune-l în vîrful suliței, dragul meu prieten, e steagul țării noastre, care acum poate să fîlfîie vesel, fără grijă, pe frumosul pâmînt al Franciei.

Și-atunci, românii, cu lacrimi în ochi, cutremurați de dragoste pentru patria lor, văzură fluturînd în vîrful suliței steagul Țârii Românești, roșu și albastru, avînd lucrat în înfloriturl alese cu fir de aur un vultur cu crucea în cioc și coroana pe cap, și un leu, de asemenea cu coroană și ținînd o spadă în gheare. Apoi Mărăcine își duse oștenii pe o cîmpie vecină cu orășelul și le grăi :

— Iubiții mei frați și tovarăși de luptă, iată, ne-am apropiat de ținta lungii și grelei noastre călătorii. După cîte ați aflat, luptele între franci și ostașii regelui Eduard al Angliei, cotropitorii pămintului pe care ne aflăm, se dau acum lingă orașul Blois, în acest minunat ținut al Loarei. Măria-sa regele Filip de Valois al Franciei se găsește acum aproape împresurat și e la grea cumpănă. Pînă la Blois drumul nu e lung. Cei ce ne-au întâmpinat la Chambord ne-au înfățișat locurile pe unde va trebui să mergem de aci

înainte : cum trecem rîul Loara, ne oprim în pădurea de lîngă Blois și ne pregătim de luptă, căci dușmanii sint la cîteva sute de pași de noi. Dacă ni s-a cerut această mină frățească de ajutor, să fim mîndri că o putem da. Iar sfințiile voastre, preacuvioși părinți, a sosit vremea să vă despărțiți de noi. Căutați să ajungeți cît mai degrabă la Charles de Valois și să-i spuneți că ne găsește în pădurea de lîngă Blois.

Atîta spuse banul Mărăcine și oltenii izbucniră în urale de hăuleau văile și parcă apa rîului se încreți mai repede în vălurele, iar frunzele fremătară mai grăbit.

Orașul Blois avea marea cinste, dar și adînca mîhnire să adăpostească jumătate din oastea franceză și pe regele său, Filip al VI-lea de Valois, care se retrăsese aici învins și împresurat de oastea regelui Eduard al III-lea al Angliei. Zilele și mai ales nopțile se scurgeau greu. Regele era zdrobit și pierduse orice nădejde de îndreptare. Bărbatul care-și merita pe deplin faima de mare viteaz și supranumele de „îndrăzneț" voise de cîteva ori să se strecoare singur afară din Blois și să pătrundă în tabăra dușmană cu gîndul de a face o ispravă, oricare ar fi aceea, dar îl prinseseră ostașii lui, care îl iubeau ca pe un părinte și-l opriseră cu asprime chiar să-și primejduiască viața sa atit de prețioasă, fără de nici un rost.

— Dar ce vreți să facem ? strigase regele Filip, să așteptăm moartea cu brațele încrucișate pe piept, ca niște nevolnici ? Să nu încercăm nimic ? Fără a-ți pune ființa în primejdie, biruință nu se poate afla în viață!

— Să mai avem răbdare și să mai așteptăm, maiestate ! îl răspunsese nepotul său, Charles de Valois, gîndindu-se la banul Mărăcine, pe care-l aștepta cu nerăbdare.

Și iată că deodată se iviră ca din senin cei doi preoți pe care-i trimisese în solie cu trei săptămîni în urmă.

— Binecuvântează, părinte Honore, și spune-mi mai degrabă ce-ai făcut ?

— Banul Mărăcine vă așteaptă în pădurea de lingă Blois cu două sute cincizeci de călăreți tot unul și unul; și pot spune că unul dintre aceștia face cit zece.

Charles de Valois răsuflă ușurat și plin de fericire strigă :

— Nici o vorbă nimănui ! Mă duc la el să ne înțelegem asupra celor ce urmează să facem. Păcat că-s atît de puțini însă.

Aici, părintele Honore începu să rîdă :

— Pe acești olteni, și pe banul Mărăcine eu i-am văzut la treabă, seniore de Valois, și vă spun cinstit că ne putem bizui pe ei!

— Am să-i văd in curind la luptă. Spune-mi pe unde te-ai strecurat in oraș, ca să plec și eu pe același drum!

— O galerie de mult uitată a vechii noastre mănăstiri te scoate afară din Blois tocmai în mijlocul unor ruine acoperite de tufe și bălării. Iar de-acolo pînă la pădure...

— Să mergem atunci!

— Dar mai înainte schimbați-vă straiele! Un oștean poate fi mai repede luat la ochi, decît un om de rind !

Pe partea dreaptă a riului Loara pădurea se întindea întunecoasă cît vedeai cu ochii de-a lungul apei, in apropierea orașului Blois. Cele două sute cincizeci de oșteni romani, sosiți de cîteva ceasuri, se adăpostiseră în grabă printre copacii bătrîni și se odihneau bucuroși că au ajuns în sfîrșit la capătul acelui istovitor drum. Iar caii lor, de asemenea sfîrșiți de vlagă, smulgeau smocuri de iarbă fragedă ce căptușiseră pămîntul reavăn și își scuturau capetele, nechezînd ușor de pareă-și dădeau seama că nu trebuie să-i audă ureche dușmană. La marginea pădurii, în bătaia soarelui călduț de primăvară, banul Mărăcine și cei doi buni tovarăși ai săi de luptă, Răduțu și Măciucă, stăteau pe un trunchi de copac scorburos, prăbușit de furtună și priveau în zare, fără să scoată o vorbă. Cînd deodată se ivi la o sută

de paşi de ei, ca ieşit din pămînt, un ţăranuş ce li se părea cunoscut. Tustrei săriră drept în picioare, incruntăndu-se ca să-l vadă mai bine şi să ghicească cine poate fi. Şi Mărăcine, alergind spre el, strigă bucuros, uitind de orice supărare dinainte şi cuprineîndu-l în braţe pe acela a cărui soră pusese stăpînoire pe toate gîndurile sale :

— Charles de Valois !

— Banul Mărăcine ! Repede în pădure să nu fim văzuţi de cineva!

Şi cei patru oameni se pierdură printre copaci.

— Cel dintîi lucru pe care ţi-l spun, începu Charles, este că Maria te aşteaptă cu nerăbdare! Apoi că Blois e ca şi asediat de angli. Grosul oştirii noastre este la Crecy, însă nu putem ieşi din Blois decit primejduandu-ne viaţa. Şi aici, la Blois, avem mulţi oameni pe picior de luptă. Ştii, bane, că dincolo de pădure sînt duşmanii ? Mi se pare ciudat că pînă acum n-au intrat aici, în pădure şi nu pricep de ce! Ce gînduri or fi avînd ? Totul e să-i alungăm cit mai neîntîrziat, ca să despresurăm Blois-ul. Altminteri nu ştiu ce se poate întâmpla ; starea noastră este din cale-afară de grea : foametea şi ciuma ne-au împuţinat de tot,

— Dar Maria ce face şi unde se află acum ? întrebă îngrijorat banul Mărăcine.

— E bine şi se află la Blois, unde sînt regele, regina şi căpeteniile oştirii france. De aceea cei de

la Crecy nu îndrăznesc să facă nimic fără a-l avea pe rege lîngă ei.

— Inapoiază-te liniștit la Blois și fiți gata să săriți la cel dintîi semn al meu, care va fi un sunet prelung de corn ca la vânătoare. Anglii nu vor putea să vă mai împiedice să ieșiți din cetate, căci vor avea de furcă cu noi. Cu bine! Și spune-i Măriei... spune-i... ce te pricepi mai bine din parte-mi!

Cum plecă Charles de Valois, Mărăcine ținu un mic sfat cu oamenii săi și apoi se risipiră cu toții printre copaci și se apucară de lucru, înainte de a cădea noaptea peste pădure, care era și așa destul de întunecoasă.

Indată se auziră din mai multe părți ale pădurii zgomote de ferăstraie ce tăiau copacii și de hîrlețe care scormoneau pămîntul.

Incepuse a se crăpa de ziuă și zorile se revărsau încet peste ținutul din Blois, cînd, deodată, oștenii angli se treziră cu niște zgomote asurzitoare, însoțite de chiote prelungi, sunete de trâmbițe și bucium, vaiete ascuțite de cimpoaie, de-ai fi zis că s-a mutat acolo o parte a iadului. Anglii, peste fire de uimiți că aud asemenea larmă venind dinspre pădurea pe care o știau goală, își îndreptară spre copaci vestitele lor puști cu iarbă ce aruncau foc la mare depărtare și se pregătiră de luptă. Dar, deodată, dinspre cortul din dreapta al pădurii, pe care-l aveau ei in

față, năvăliră pe niște cai iuți ca focul oșteni îmbrăcați ciudat și cu care ei nu mai avuseseră de-a face pînă atunci. Aceștia veneau vijelios spre angli, care, însă, își porniră de îndată călăreții spre ei, gata să-i ciocnească. Atunci, ceva ciudat și de necrezut se petrecu. Oștenii, înspăimântați parcă de mulțimea anglilor, își struniră brusc caii și o luară la goană înapoi, îndepărtîndu-se de pădure cu o iuțeală nemaipomenită. Anglii, îmbătați de această ușoară izbîndă asupra necunoscuților și fricoșilor vrăjmași, se luară după ei cu o iuțeală asemănătoare. Dar cînd socotiră că s-au îndepărtat destul și se aflau în cîmp liber, ostașii se desfăcură în două și intorcindu-se ca suflați de vint îi prinseră la mijloc pe angli și începură lupta ca în țara lor. Cădeau dușmanii de pe cai ca smulși de nevăzute arcane și nu se mai ridicau de jos, sfîrtecați sau striviți de copitele cailor.

Strigăte îngrozitoare de : ,.Pe ei, copii !" și „Dă-i, mă !" răsunau pe cîmpul de luptă. învălmășeala era cumplită. Și, iată că, năpristan, în fata anglilor, înnebuniți de groază, se ivi un voinic, desprins parcă dintr-un basm de uriași. O namilă cu o măciucă ce se rotea ca o morișeă, prăvălindu-i la pămînt pe cei atinși de această groaznică și neobișnuită armă. Dar, in cele din urmă, ghioaga prietenului nostru se sparse in bucăți ce săriră ca niște așchii de trunchi. Un răget de mînie ieși din pieptul uriașului care,

zărind un copac tînăr, pripăşit cine ştie cum in afara pădurii, il smulse ca pe-o buruiană şi începu să dea cu el în duşmanii ce fugeau risipiţi cu spaima în oase. Infrînţi, anglii rămaşi pe picioare o luară înapoi şi se ascunseră în pădure. Dar aici groaza lor fu cu atit mai mare, cu cît nu se aşteptau la primirea ce li se făcu. Copaci retezaţi de la rădăcină şi care se ţineau numai într-o pojghiţă de coajă se prăbuşiră asupräle. In fuga lor afară din pădure se scufundară în gropi acoperite cu frunzişuri şi crengi, întocmai unor capcane de vînătoare. Şi peste zgomotul înfiorător al luptei, peste bubuitul puştilor cu foc, se auzi deodată prelung sunetul unui corn de vînătoare şi, în clipita cealaltă, izbucniră pe porţile cetăţii Blois, date acum de perete, sau sărind de pe metereze, francii, în frunte cu regele Filip şi cu celelalte căpetenii de oşti. Bătălia fu şi mai crîncenă. Anglii se retraseră în neorânduială şi se îndepărtară cît putură mai repede, lăsînd cai, puşti şi oameni pe cîmpul de luptă şi fugind spre Crecy, unde era grosul oştirii lor.

In sala cea mare a castelului din Blois, regele Filip al VI-lea de Valois, cel îndrăzneţ, sta de vorbă cu regina şi cu tovarăşii săi de luptă.

— In sfîrşit, oftă din adinc, în sfîrşit, pentru un timp cred că am scăpat de duşmani. Acum, in răgazul ce-l vom avea, mai scurt sau mai lung, trebuie

să ne pregătim cu mare grijă și să pornim spre Crecy, unde sîntem așteptați de-ai noștri de atîta vreme și cu atîta nerăbdare. Dar, mai înainte de asta, trebuie să mulțumim vitejilor care au luptat alături de noi. Unde sînt ei ?

— Aici sîntem, maiestatea voastră ! se auzi un glas bărbătesc plăcut și pătrunzător.

In fața regelui se iviră vreo sută de oșteni români, avînd in frunte pe banul Mărăcine, care înainta surîzător.

— Dar eu aș dori să văd nu numai căpeteniile, ci și pe aceia care au luptat! grăi regele.

— Atâția am mai rămas, maiestate, din două sute cincizeci de oameni cîți am pornit la luptă. Ceilalți au murit!

— Cum ?! strigă cu adincă uimire Filip. Cum ?! Cu o mină de oameni senoria-ta ai putut să faci asemenea minuni de vitejie ?!

— Avem noi meșteșugurile noastre de luptă, maiestate, zîmbi banul Mărăcine, care nu se mai știu pe alte meleaguri.

— Dar cine ești și de unde vii, voinice ?

— Eu sint banul Mărăcine, din părțile oltene ale Țării Românești, pămînt străjuit de munții Carpați și scăldat de apele Dunării.

— Și cum de vorbești așa de bine limba noastră ?

— Am deprins-o din copilărie de la un preot catolic !

— Este plăcut pentru mine să aflu asemenea ştiri, viteazul meu prieten! Cum aş putea oare să-ţi mulţumesc pentru măreaţa domniei-tale faptă ?

Şi regele îşi desprinse spada-i cu mâner de aur de la mijloc, întinzîndu-i-o banului Mărăcine şi spunîndu-i, adine mişcat :

— Primeşte în dar, rogu-te, nobile şi viteazule Mărăcine, această spadă a mea ce nu s-a plecat în faţa nimănui niciodată. Şi socoteşte-te de astăzi înainte printre nobilii mei oşteni şi prieteni!

— Maiestate, vă mulţumesc din suflet pentru marele şi nepreţuitul dar. E o aleasă cinste pentru mine să fac parte dintre oştenii Franciei. Eu, însă, după ce voi lupta pînă la ultima biruinţă asupra vrăjmaşilor voştri, mă voi întoarce cu oamenii ce mi-au mai rămas in ţara mea, unde sînt aşteptat cu multă nerăbdare.

— Fericită ţara ce are asemenea fii ca domnia-ta, bane Mărăcine l grăi regele. Şi acum spune-ne orice dorinţă ai şi pe care ţi-o pot îndeplini, ca să fac aceasta cu drag !

— Mărite rege, spuse de astă dată cu sfială banul Mărăcine, ştiu că la curtea maiestăţii voastre se află domniţa Maria de Valois, pe care am cunoscut-o în ţara mea acum un an. Sânt tare nerăbdător s-o văd cît mai curând l

Regele se întoarse către regină şi aceasta spuse, surîzînd cu multă gingăşie :

— Maria de Vaiois face parte dintre doamnele mele de onoare, bane Mărăcine ! Vei fi condus de îndată la aceea pe care dorești să o vezi.

Oricât de mare meșter ar fi povestitorul, n-ar putea găsi cuvintele care să arate așa cum a fost într-adevăr întîlnirea dintre Maria de Valois și Vlad Mărăcine,

Cînd s-au văzut, au rămas mai întîi o clipită ca aiuriți. Apoi, amândoi deodată, ca la o poruncă neauzită și ca duși de două vijelii, s-au aruncat unul în brațele celuilalt, rămînînd așa îmbrățișați. Numai lacrimile curgeau șiroaie pe obrajii aprinși de atîta dor.

In sfîrșit, Vlad își desprinse iubita din brațe, o îndepărtă puțin și-i spuse înfiorat de dragoste :

— Să te văd, iubita mea! Te-ai schimbat mult ?

— Am slăbit de dor!

— Și eu, nu ?

Fata rise și răspunse șăgalnic :

— Pari un flăcăiandru așa, fără barbă !

— Are să crească precum a fost.

— Insă îți sade mai bine așa l Dar să ne așezăm aici. Am auzit ce-ai făcut pentru țara mea și nu știu cum să-ți mulțumesc!

— Ce pot dori oare mai mult decît să fii soția mea ? De astă dată nici nu mai plec fără tine !

— Nici eu n-aș mai putea îndura despărțirea! Ce vei mai face acum ?

— Aud că se pregătește lupta de la Crecy. Cu oamenii care mi-au mai rămas voiesc să vin și de astă dată în ajutorul fraților tăi. Apoi plecăm în Țara Românească!

— De-abia aștept ! Tot timpul numai la asta m-am gîndit. Are să-mi placă atit de mult! Dacă era după mine, aș fi rămas de-atunci acolo pentru totdeauna !

— Știu. Și tu nici nu cunoști încă frumusețile Craiovei, grădinile ei uriașe, lacul din jurul ei, bogățiile din munții Olteniei !

— Am să le cunosc ! Numai... și Maria se opri.

— Numai ce ?

— Numai... caută, dragul meu, să nu ți se întîmple ceva, că n-aș putea să mai îndur nimic rău și ar fi prea trist să-mi sfârșesc viața din această pricină.

— Am să te ascult. Dar, ca și odinioară, îți spun și acum : ar fi peste putință să nu iau parte și eu la bătălia ce se va da la Crecy. Olteniii mei abia așteaptă. Și-apoi, pentru mormântul unui oștean căzut în luptă se găsesc destule flori și aici în Francia, ca și in Țara Românească.

Dar ziua bătăliei de la Crecy sosi mai repede decît o așteptau francii. Anglii, îndîrjiți la culme că pier-

duseră bătălia de lingă pădurea de la Blois, porniră din nou la atac, punind în luptă toată oştirea ce se afla pe pământul Franciei. Şi lupta s-a dat acum pe viaţă şi pe moarte. Francii au fost copleşiţi de numărul mult mai mare al anglilor şi mai cu seamă de puştile lor aruncătoare de flăcări, care făceau prăpăd. Cu tot ajutorul românilor, începură să dea înapoi. Ca să-şi îmbărbăteze ostaşii, regele Filip cel îndrăzneţ făcea minuni de vitejie, secerîndu-şi vrăjmaşii şi semănînd moartea pe unde trecea pe calul său alb şi luminos ca zorii zilei.

Inverşunaţi că le face asemenea grele pierderi, anglii lăsară totul la pământ şi se hotărîră să isprăvească cu viteazul rege : să-l piardă sau să-l prindă. Şi, cu spadele înălţate, porniră asupra lui. Deodată, regele, despărţit cu dibăcie de oamenii săi, se văzu înconjurat de trei oşteni vrăjmaşi. Fără să-şi piardă cumpătul, Filip îşi struni calul, strîngind frîul amarnic. Frumosul armăsar alb se ridică în două picioare şi Filip se înălţă deodată în scări, făcînd roată cu spada în jurul lui şi lovind de moarte pe doi dintre duşmani.

Dar alţii le luară locul. Incolţit de astă dată, regele se simţi pierdut. Şi în aceeaşi clipită, din cumplita învălmăşeală se auziră deodată două strigăte inspăimîntătoare de luptă într-o limbă necunoscută de el! „Pe ei, copii!" şi din grămadă se desprinseră doi călăreţi : unul uriaş şi altul ca un copil pe lîngă

acesta, care se năpustiră ca fulgerul asupra anglilor ce săriseră pe rege. In această scurtă luptă cel tânăr fu rănit și, cu umărul drept despicat, se prăvăli de pe cal. Furia uriașului nu mai cunoscu margini. Ghioaga în mina lui părea dusă de vînt. Anglii picară în jurul lui ca spicele secerate. Și cînd totuși un ostaș dușman fu gata să-l străpungă pe rege, uriașul se aruncă asupra lui și prinzându-l în brațe îl strivi de pămînt ca pe o muscă. Regele era scăpat, înconjurat îndată de franci, aceștia-l scoaseră cu sila din luptă.

Apoi uriașul îl căută pe tînărul său tovarăș, îl luă pe umăr și fugi cu el la adăpost.

Bătălia de la Crecy fu pierdută de francii care se retraseră cu moartea în suflet. Insoțit de ostașii săi și de românii rămași după groaznica înfrîngere, Filip de Valois sosi la castelul său din Broye sfîrșit de osteneală. Aci bătu cu greu în marea poartă și răspunse sfîrșit de osteneală și întristare și cu lacrimi în ochi la întrebarea oștenilor de pază :

— Cine e ?

— Deschideți, deschideți, e nefericitul rege al Franciei!

De astă dată, banul Mărăcine, sau cum îi spuneau acum francii, marchizul de Ronsard, s-a înapoiat din lupta de la Crecy cu umărul drept despicat. Nici nu se mai putea ține pe picioare; a fost adus pe targa.

Maria era palidă ca o moartă ; dar, deși zdrobită de durere, se stăpînea și, alături de medicul regelui, care fusese trimis în cea mai mare grabă, căuta să-și încurajeze iubitul.

Cînd banul Mărăcine deschise ochii din amețeala ce-l cuprinsese și-i pironi asupra ei fără să rostească un cuvînt, Maria ii luă mina și-l mustră dulce :

— Așa te-ai cruțat, Vlade ?

— Sînt eu destul de mîhnit că în această luptă l-am pierdut pe fratele meu Răduțu. Și viața regelui țării tale a fost în mare primejdie !

— Dar viața ta are pentru mine mai mult preț!

— Iată că am păstrat-o și pe a mea !

— Dar cum ești! Și cînd oare ai să mai fii precum ai fost ?

Vlad li strînse mina cu dragoste și-i răspunse, încercînd să zîmbească :

— Cînd am să mă vindec !

Dar rana viteazului marchiz de Ronsard, care era adîncă, se vindecă tare greu și lăsă urme. Anevoie putea să se urce pe cal și atunci abia dacă dădea un scurt ocol prin curtea castelului său, pe care i-l dăruise regele Filip în ținutul Loarei. Obosea repede și rana il durea groaznic la fiece mișcare oricit de mică.

Cei cîțiva oameni ce-i mai rămăseseră din luptă il așteptară un timp cu răbdare. Apoi, văzînd că mar-

chizul se înzdrăvenește cu greu, veniră intr-o zi la eL în frunte cu Măciucă și-i spuseră cu sfială :

— Măria-ta, ne roade dorul de țară mai puternic ca orice !

— Și pe mine nu ? Așa credeți voi ?

— Dar ce ne facem, măria-ta ! Noi trebuie să plecăm ! Și așa am stat prea mult în Francia ! Că de n-am pierit aici, în bătălie, apoi pierim de dorul țării. Nu mai putem și pace !

— Și ce doriți de la mine ?

— Să ne îngădui să plecăm fără măria-ta. Și cînd vei putea călări sau merge într-o caleașca vii și măria-ta t

— Ah, oftă banul Mărăcine, iubiții mei frați de arme, voi faceți să-mi sîngere astăzi sufletul mai rău decît rănile ce le port încă in mine. Cum aș zbura și eu în țară, dar de m-aș încumeta să pornesc, cred că n-aș mai ajunge. M-aș stinge pe drum. Nu vreau să vă arăt cît de rău și de slăbit mă simt !

— Se cunoaște, măria-ta ! Oricîtă dibăcie ai folosi ca să ne ascunzi asta, tot se cunoaște î

Banul oftă din nou și mai adinc și spuse cu lacrimi în ochi:

— Mergeți dar singuri, dragii mei ! Și înainte de a pleca, voiesc să vă dau o carte pentru măria-sa Basarab vodă, cel de al doilea părinte iubit al meu după taica !

— Să trăiești, măria-ta! strigară oltenii. Miine, în zori, pornim spre Țara Românească. Scrie dară cartea către vodă. Și să știi că te așteptăm să vii sănătos I

Și Măciucă, din înălțimea staturii sale, se plecă spre banul Mărăcine, îi luă mîna dreaptă ușor și i-o sărută cu multă grijă, de teamă să nu-l doară cumva. Iar când oștenii plecară împreună cu brunul său tovarăș de luptă de-a lungul atîtor ani, Măciucă se mai întoarse o dată către viteazul ban Mărăcine, îl văzu zguduit de plîns și cu lacrimile șiroaie pe obrajii palizi și supți de suferință.

Red. responsabil : IORDANA URECHE
Tehnoredactor : GABRIELA ILIOPOLOS

Dat la cules 09.13.1966. Bun de ttpar 01.03.1967. Apărut 1967, Comanda nr. 7611. Tiraj 80 140. Hirtle ziar sul de 50 gfm' 700x1000:32. Coli editoriale 2,28. con de tipar 1. A. T. 12 807. C. Z. pentru bibliotecile mici S R—03.

Tiparul executat sub comanda nr. 70 013 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteil", Str. Piața Scînteil Nr. 1 — București
Republica Socialistă România

Lei 1,50

EDITURA TINERETULUI